
Protokoll

Regionstyrelsens arbetsutskott

2 oktober 2025

Regionstyrelsens arbetsutskotts protokoll

Plats och tid	Rügen, Rådhuset Visborg, 2 oktober 2025, klockan 09.00–10.45
Beslutande	Andreas Unger (M), ordförande Johan Malmros (C), 2:e vice ordförande Filip Reinhag (S) Thomas Karlström (S), tjug ersättare Håkan Ericsson (S), tjug ersättare Fredrik Gradelius (C), tjug ersättare Saga Carlgren (V)
Ersättare	Maya Arfvidson (MP)
Övriga	Stefan Hollmark, regiondirektör, RSF Malin Dowglass, stadssekreterare, RSF Cajsa Örndén, stadssekreterare, RSF Elin Lydahl, administrativ direktör, RSF Patrik Pettersson, chefsjurist, RSF, § 246-247, 258 Josefine Strandängers, ekonomiconroller, RSF, § 248 Stefaan De Maecker, enhetschef, RSF, § 251 Sara Bergman, strateg, RSF, § 251 Eva Lindvall, samverkansledare, RSF, § 251
Datum för justering	8 oktober 2025
Paragrafer	§ 245–258 Paragraferna behandlades i följande ordning: § 245-247, 258, 248, 257, 256, 252-253, 250, 249, 254-255, 251
Underskrifter	Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför signaturer. Sekreterare Malin Dowglass Ordförande Andreas Unger Justerare Saga Carlgren

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Regionstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdag	2025-10-02
Protokollet anslås	2025-10-09
Anslaget tas ned	2025-10-31
Protokollets förvaringsplats	Regionstyrelseförvaltningen

Register

RS AU § 245	Uppföljning. Intern kontrollplan regionstyrelsen 2024 - RSF	5
RS AU § 246	Färdtjänstbestämmelser – upphävande	11
RS AU § 247	Kostnadsfria resor på allmän kollektivtrafik för färdtjänstresenärer samt ett färdtjänstkort	13
RS AU § 248	Remiss. Betänkandet Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62)	15
RS AU § 249	Ansökan om dispens från reglerna om dygnsvila i Allmänna Bestämmelserna (AB) § 13. Räddningstjänsten	18
RS AU § 250	Förstudie utökat kioskutbud på Visby lasarett	20
RS AU § 251	Uppdrag. Handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention	22
RS AU § 252	Friköp tomträtt Förrådet 5	25
RS AU § 253	Förstudie gruppbostad och SÄBO	26
RS AU § 254	Klimatkontrakt 2025/2026 som del av satsningen inom Viable Cities	30
RS AU § 255	Tidsplan och fördjupad beskrivning av vattenuppdrag	31
RS AU § 256	Medborgarförslag - Förbjud gifter i hushållen som läcker till grundvatten och mark	33
RS AU § 257	Medborgarförslag - Informationstavlor	34
RS AU § 258	Medborgarförslag - Differentiering av avgifter	35

RS AU § 245 Uppföljning. Intern kontrollplan regionstyrelsen 2024 - RSF

Ärendenummer: RS 2023/2046

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Rapporteringen godkänns.

Sammanfattning

I samband med uppföljningen av 2024 års interna kontrollplan 2024-11-21, § 368 gav regionstyrelsen regiondirektören i uppdrag att vidta lämpliga åtgärder för att rätta till identifierade brister. En lägesrapportering ska ske efter halvårsskiftet 2025.

Respektive kontrollansvarig har rapporterat vilka åtgärder som genomförts för att rätta till funna brister utifrån de analyser, slutsatser och förslag till åtgärder som förelåg efter 2024 års intern kontroll.

Det kan konstateras att bristerna är aktualiserade och att åtgärder genomförs.

Nedan redovisas, per aktuell kontrollpunkt, en lägesrapport om vad som gjorts hittills för att rätta till de identifierade bristerna.

Tillgänglighet på hemsidan Almedalsveckan.info

Analys/slutsats – enligt kontroll 2024

Förutom betydelsen av att ha en tillgänglig hemsida är det även av ytterst vikt att tillgängliggöra det som händer i Almedalen för fler.

Åtgärder – enligt kontroll 2024

- Ta hjälp av Region Gotlands egna experter inom området när den nya hemsidan sätts upp.
- I samarbete med olika intresseorganisationer, som lyfter sina medlemmars möjlighet att delta, ta fram till exempel lösningar för hur man kan livetexta.

Kommentar/lägesbeskrivning per den 1 juli 2025

Ett nytt verktyg för evenemangshantering har tagits fram och en ny webbplats med programvisning har lanserats. I den publika lösningen på webbplatsen har fokus varit på tillgänglighet. Kollegor med kompetens inom området har varit med i utvecklingsarbetet. Ett verktyg för uppläsning av text har installerats. Användarna av webbsidan och programvisningsmodulen har inte haft några synpunkter eller återkopplat någon kritik för den lösning som nu används.

Under året har Almedalskontoret samarbetat med Hörselskadades Riksförbund (HRF) kring textning av evenemang som genomförs under Almedalsveckan. Information har skickats ut till arrangörer, vilka också blivit inbjudna till digitala informationsmöten och utbildningar för att lära sig livetexta med hjälp av AI. Detta har lett till att 93 evenemang var livetextade 2025 jämfört med 73 evenemang 2024. Det är fortfarande en försumbar del av evenemangen som är textade, men en ökning mellan åren föreligger.

Kris- och kontinuitetshantering inom måltid

Analys/slutsats – enligt kontroll 2024

Det ser olika ut i de kök som har kontrollerats. Ett antal kök har brister i krisarbetet då de inte har aktuell krismeny eller tillräckligt krislager. Bristerna kan försämra möjligheterna att leverera måltider på ett effektivt sätt vid en kris.

Kunskap om krismeny och krislager är i vissa kök personberoende och till stor del planerad av en person. Om denne inte finns på plats finns det risk att produktionen vid en krissituation inte blir effektiv.

Det är stor platsbrist i köken och en kritisk punkt som pekats ut är att det inte finns tillräckligt med utrymme för specifika krislivsmedel. Det vore fördelaktigt om de livsmedel som ingår i krismenyn även används i den vanliga menyn. På det sättet kan varorna omsättas på ett naturligt sätt. Dessutom minimeras risken för svinn och ekonomisk förlust.

Vid personalbortfall eller andra typer av kriser prioriteras inte överlämning av krismeny och krislager, vilket kan vara en risk om det inte finns dokumenterat och tillgängligt. Aktuell kökspersonal saknar därmed kunskap om området.

Åtgärder – enligt kontroll 2024

- Se över om det kan tas fram centralt bestämda maträtter till krismenyn som är en del av den vanliga menyn. På det sättet kan varorna i krislagret omsättas på ett enkelt sätt.
- Under sommaren och andra tillfällen då produktion tillfälligt flyttas till annat tillagningskök, behöver det säkerställas vem som har ansvaret för krislager och att det finns ett sådant.

Kommentar/lägesbeskrivning per den 1 juli 2025

Under våren 2025 har arbetet med att ta fram en centralt beslutad krismeny pågått. Krismenyn består av maträtter och råvaror som är en del av den vanliga menyn, för att underlätta omsättningen av lager. Menyn är framtagen tillsammans med meny- och receptgruppen. Fastställande av menyn kommer att ske efter sommaren och inköp av nödvändiga livsmedel kommer att ske när det finns ekonomiska medel tillgängliga.

Inför sammanslagning av kök under ledigheter ansvarar respektive enhetschef för de öppna köken, i dialog med ansvarig kock, att krislagret säkerställs. Information har gått ut till alla medarbetare om att alla verksamheter ska se över sina lager samt säkra sommarproduktionen. De kök som har sommarproduktion ska ha ett tillräckligt stort lager för att kunna tillaga de planerade portionerna under sammanslagningen.

Inköp avtalstrohet

Analys/slutsats – enligt kontroll 2024

För att öka möjligheterna till att systematiskt mäta leverantörstrohet för de avtal som köps på utanför e-handelssystem

Region Gotland har idag ett krav i våra upphandlingsunderlag att leverantörerna ska ange avtalsnummer, men detta är ett krav som tidigare inte har följts upp eller tillämpats. Därför kommer det behövas systematisk leverantörsbearbetning för att ändra detta och öka fakturakvaliteten. Nedan aktiviteter föreslås för att öka mätbarheten.

1. Mäta hur stor andel fakturor som har en korrekt avtalsreferens.
2. Utifrån detta sätta upp och följa upp målsättningar om hur många fakturor som framöver ska innehålla korrekt avtalsreferens.
3. Identifiera leverantörerna som inte skickar in avtalsnummer eller skickar felaktigt.
4. Skicka ut instruktioner till samtliga leverantörer hur de lägger in avtalsreferens korrekt.
5. Säkerställa att avtalen ligger upplagda i Region Gotlands avtalsdatabas. Nytt upphandlingssystem med utförligare avtalskatalog finns upprättat hösten 2024.

När regionen säkerställt att leverantörerna skickar in fakturor med korrekta avtalsreferenser i referensfält kan det göras mätningar på fakturor och jämföra mot avtalsdatabas för att säkerställa att det är giltiga avtal och referenser. Därefter kan arbete fortsätta med det mer detaljerade arbetet för avtaluppföljning enligt nedan.

För att öka möjligheterna till att systematiskt mäta avtalstrohet för de avtal som köps utanför e-handelssystem föreslås/görs följande

1. Mätning av avtalstrohet möjliggörs genom att ovan angivet under leverantörstrohet är uppfyllt.
2. Säkerställa att avtalen innehåller detaljerade specifikationer över produkter och priser.
3. Därefter kan avtalstroheten mätas manuellt per avtal.

Då detta arbete måste göras manuellt är det inte resursmässigt rimligt att kontrollera 100 % av dessa fakturor. Region Gotland måste då göra ett urval av fakturor och göra en mätning av avtalstroheten på basis av dessa. Urvalet får

då skalas upp till att vara avtalstrohet för hela Region Gotland på alla köp utanför e-handelssystem.

Åtgärder – enligt kontroll 2024

1. För avtal i e-handelssystem:

- a. Öka andel avtal e-handelssystem. Vid köp via e-handelssystemet kan avtalstrohet mätas. Ett större antal avtal som ligger i e-handelssystemet innebär effektivare uppföljning av avtalstrohet. Öka andelen fakturor som hanteras helt eller delvis automatiskt via abonnemang. Ökar mätbarheten. Minskar administrativt arbete. Förenklar att hitta avvikelser.

2. För avtal utanför e-handelssystem:

- a. Öka andel fakturor som innehåller avtalsreferens. Ökar mätbarheten.
- b. Upprätta arbetssätt för stickprov för de avtal som köps på utanför e-handelssystemen. Därigenom kan vi uppskatta leverantörs- och avtalstrohet.

3. Fortsatt säkerställa beställarkompetens för god avtalstrohet

Kommentar/ lügesbeskrivning per den 1 juli 2025

För att öka möjligheterna till att systematiskt mäta leverantörs- och avtalstrohet identifierades 2024 ett antal aktiviteter som behövde genomföras. Nedan ges en kortfattad beskrivning av det arbete som genomförts 2024–2025.

Arbete har genomförts för att säkerställa att Region Gotlands avtal ligger upplagda i Region Gotlands avtalsdatabas. Arbete har genomförts i nya avtalsdatabasen för att kvalitetssäkra innehållet och uppdatera behörigheter och användare. Det nya upphandlingssystemet med utförligare avtalskatalog som upprättades hösten 2024 används i stor omfattning och bedöms mer användarvänlig än tidigare avtalsdatabas. Arbetet med att lägga in samtliga avtal, som inte låg i den tidigare databasen och därmed inte automatiskt kunnat överföras till den nya databasen, pågår och det är upp till varje förvaltning att säkerställa samtliga aktuella avtal läggs in då de har information om aktuella avtal inom sin verksamhet. Arbetet görs i dialog med regionstyrelseförvaltningens inköpsenhet och möjliggör avtalsförvaltning av respektive avtal.

Status föreslagna åtgärder 2024

1. För avtal i e-handelssystem:

- a. Öka andel avtal e-handelssystem. Vid köp via e-handelssystemet kan avtalstrohet mätas. Ett större antal avtal som ligger i e-handelssystemet innebär effektivare uppföljning av avtalstrohet.

Ett arbete har genomförts med samtliga leverantörer för att kunna mäta hur stor andel fakturor som har en korrekt avtalsreferens. Kontroll i vilken omfattning avtalsreferenser anges har gjorts. Samtliga leverantörer har fått information kring vikten av att ange avtalsreferens och instruktioner kring hur det ska göras. Detta dels i samband med avtalsskrivning dels vid en insats våren 2025 där alla leverantörer fick skriftlig information om detta.

Andelen avtal i e-handelssystemet har ökat ytterligare under 2024-2025. AV-produkter, idrottsmateriel och idrottsinventarier samt delar av lekmateriel har gjorts till e-handelsavtal. Rutin har utarbetats för att i inledningen av varje upphandling också överväga om kommande avtal ska läggas i e-handelssystemet. Planering finns för ytterligare ökning av antal avtal i e-handelssystemet 2025-2026 exempelvis för livsmedel i styck förpackning. I samband med upprättande av upphandlingsplan 2026-2030 kommer också upphandlingar som ska ha e-handel att identifieras och planeras.

- b. Öka andel fakturor som hanteras helt eller delvis automatiskt via abonnemang. Ökar mätbarheten. Minskar administrativt arbete. Förenklar att hitta avvikelser.

Projekt för att öka andel fakturor som hanteras via abonnemang genomförs och kommer att genomföras på en förvaltning i taget. Detta kommer att öka automatiseringsgraden avsevärt inom Region Gotlands fakturahantering.

2. För avtal utanför e-handelssystem:

- a. Öka andel fakturor som innehåller avtalsreferens. Ökar mätbarheten.

Arbete har genomförts med samtliga leverantörer för att kunna mäta hur stor andel fakturor som har en korrekt avtalsreferens. Kontroll i vilken omfattning avtalsreferenser anges har gjorts. Samtliga leverantörer har fått information kring vikten av att ange avtalsreferens och instruktioner kring hur det ska göras. Detta dels i samband med avtalsskrivning dels i vid en insats våren 2025 där alla leverantörer fick skriftlig information om detta. Kontroll av att leverantörerna anger referensnummer korrekt så att Region Gotland ska kunna mäta leverantörs- och avtalstrohet har utarbetats och kommer att genomföras löpande.

- b. Upprätta arbetssätt för stickprov för de avtal som köps på utanför e-handelssystemen. Därigenom kan vi uppskatta leverantörs- och avtalstrohet.

En utredning har gjorts våren 2025 där planering för att detta ska upprättas ingår tillsammans med ett antal andra planerade aktiviteter. Spendanalys används för leverantörstrohet; behov av att skapa modell för urval och stickprov av fakturor för att uppskatta avtalstrohet.

3. Fortsatt säkerställa beställarkompetens för god avtalstrohet

Förvaltningen arbetar fortsatt för att stärka leverantörs- och avtalstrohet genom nedanstående aktiviteter. Ett flertal av nedan beskrivna åtgärder har gjorts sedan flera år tillbaka.

1. *Utbildning inköp inklusive avtalstrohet – ett antal utbildningar per år som är öppna för samtliga medarbetare på Region Gotland där vi påtalar vikten av att följa Region Gotlands avtal. Vi ser också över möjligheter och förutsättningar för att införa obligatoriska utbildningar för att ytterligare säkerställa att samtliga berörda medarbetare har information om vikten av att följa Region Gotlands avtal.*
2. *På intranätet står tydligt angivet att Region Gotlands avtal ska följas.*
3. *Deltar i internt forum för kommunikation vilket gör att vi kan sprida information om vikten av att följa Region Gotlands avtal.*
4. *Utveckling av avtalsdatabasen för att se till att alla hittar våra avtal och att informationen är korrekt. Genom detta stärker vi förutsättningarna för medarbetarna att hitta Region Gotlands avtal och följa dem.*
5. *All form av digitalisering inklusive ökad e-handel för att skapa effektivitet, användarvänlighet vid användande av Region Gotlands avtal samt mätbarhet.*
6. *Stående inslag på våra internkontroller och revisioner vilket gör att vi kan mäta leverantörs- och avtalstrohet.*
7. *Utvecklat upphandlingsupporten med kompetens och tillgänglighet för att kunna stödja Region Gotlands medarbetare att använda Region Gotlands avtal på ett korrekt sätt. Befintlig upphandlingsupport tar också sedan 2021 emot klagomål och åtgärdsförslag och inköpsenheten hanterar dessa tillsammans med berörda verksamheter på Region Gotland.*
8. *I inköpspolicy och riktlinjer för inköp står tydligt angivet att Region Gotlands avtal ska följas. Pågående revidering av policy och riktlinjer ska ytterligare stärka ansvarsfördelning och beställarkompetens. Genom detta stärks förutsättningarna för medarbetarna att följa Region Gotlands avtal.*
9. *Modell och arbetsätt för avtalsuppföljning utarbetas. Detta för att stärka ansvarsfördelning och beställarkompetens. Genom detta stärks förutsättningarna för medarbetarna att följa Region Gotlands avtal.*
10. *Uppmanar i alla dialoger till att använda befintliga avtal. I samtliga dialoger, exempelvis till upphandlingsupporten, vid utbildningar, löpande rådgivning, i dialog även med externa parter uppmanar inköpsenhetens medarbetare alltid till att följa Region Gotlands avtal.*
11. *För att ytterligare stärka såväl beställarkompetens som vikten av att följa Region Gotlands avtal har inköpsenheten gjort en utredning våren 2025 där vi har sett över ytterligare aktiviteter som kan genomföras.*

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-15

RS AU § 246 Färdtjänstbestämmelser – upphävande

Ärendenummer: RS 2024/2456

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Tekniska nämnden har i två olika ärenden tagit initiativ till ändringar och tillägg i enstaka frågor som berör regionfullmäktiges beslut om ”Bestämmelser för färdtjänst.” Det gäller användning av färdtjänst i annan kommun och färdtjänst på samma tider som allmän kollektivtrafik (TN 2024-06-17, §§ 130 och 134).

Färdtjänst avser särskilt anordnade transporter för personer som har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att använda allmänna kommunikationer. Skyldigheten att tillhandahålla färdtjänst regleras i lagen (1997:36) om färdtjänst (färdtjänstlagen). Av 3, 9 och 12 §§ färdtjänstlagen framgår att färdtjänst får ordnas över kommungränsen och i annan kommun, att tillstånd får förenas med föreskrifter och villkor för användningen av färdtjänst och att föreskrifter och villkor får ändras, om ändrade förhållanden föranleder det. Regionens uppgifter enligt färdtjänstlagen ska enligt 4 § färdtjänstlagen fullgöras av den eller de nämnder som fullmäktige bestämmer.

Prövningen av tillstånd till färdtjänst och med det förenade föreskrifter och villkor till färdtjänst åligger tekniska nämnden och är myndighetsutövning. Besluten kan överklagas hos förvaltningsrätten.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att tekniska nämnden inom ramarna för färdtjänstlagen, trafikförsörjningsprogrammet och taxan ska få bestämma de närmare riktlinjer och rutiner som krävs för en effektiv och rättvis tillämpning av färdtjänstlagen. Nämnden får därmed bättre förutsättningar för att behandla frågorna som en helhet och behöver inte skjuta ut avgörandet av detaljfrågor till fullmäktige. För att möjliggöra det behöver fullmäktiges antagna ”Bestämmelser för färdtjänst” upphävas. Med ett sådant upphävande kan nämndens initiativ till fullmäktige avslutas och nämnden själv besluta i frågorna.

Genom att upphävandet föreslås gälla först från och med 1 januari 2026 förutsätts tekniska nämnden, på befintliga underlag, dessförinnan hinna fastställa de riktlinjer och rutiner som krävs.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Patrik Pettersson, chefsjurist, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsens utan eget yttrande med hänvisning till att fördjupad föredragning planeras till regionstyrelsens sammanträde 2025-10-23.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tekniska nämndens initiativ 2024-06-17, § 134

Tekniska nämnden initiativ 2024-06-17, § 130

Bestämmelser för färdtjänst reviderat av regionfullmäktige 2022-06-20, § 99

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-11

RS AU § 247 Kostnadsfria resor på allmän kollektivtrafik för färdtjänstresenärer samt ett färdtjänstkort

Ärendenummer: RS 2024/1708

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Tekniska nämnden har föreslagit att alla som är berättigade till färdtjänst ska kunna åka kostnadsfritt på allmänna kommunikationer och att det ska införas en färdtjänstlegitimation som ska uppvisas på resor med allmänna kommunikationer samt på färdtjänstresor med upphandlade fordon.

Färdtjänst är särskilt anordnade transporter för personer som har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att använda allmänna kommunikationer. Är de allmänna kommunikationerna så utformade att det är rimligt att kräva att även personer med funktionsvariationer ska kunna använda dem, föreligger alltså ingen rätt att få färdtjänst.

Vid bestämmande av avgifter i kollektivtrafiken gäller den kommunala likställighetsprincipen enligt 2 kap. 3 § kommunallagen. Det innebär att för likvärdiga prestationer ska som huvudregel samma avgift tas ut.

En kommuns skyldighet att tillhandahålla färdtjänst regleras i lagen (1997:36) om färdtjänst (färdtjänstlagen). Grunderna för avgifterna bestäms enligt 11 § färdtjänstlagen av kommunen genom beslut i fullmäktige. Avgifterna ska vara skäligena och får inte överstiga självkostnaden.

Varje kommun ska enligt 2 kap. 11 § lagen (2010:1065) om kollektivtrafik regelbundet i ett trafikförsörjningsprogram ange omfattningen av trafik enligt lagen (1997:736) om färdtjänst och lagen (1997:735) om riksfärdtjänst och grunderna för prissättningen för resor med sådan trafik. Regionfullmäktige antog 2024-03-25, § 29 Trafikförsörjningsprogram 2024–2033. Det finns även beslut om taxa för kollektivtrafiken.

Bedömning

Förslagen gäller allmänna kommunikationer. Med det kan även förstås annat än regionens allmänna kollektivtrafik, till exempel flyg och färjor. Redan på grund härav bör förslaget om gratisresor avslås. Begränsas frågeställningen till gratisresor i regionens allmänna kollektivtrafik, kommer det ändå i konflikt med likställighetsprincipen för andra resenärer som nyttjar samma resetjänst, prestation, men får betala för den. Även det är skäl för avslag.

Vad gäller förslaget om att införa en färdtjänstlegitimation anser regionstyrelseförvaltningen att det är fråga om en sådan riktlinje- eller rutinfråga som tekniska nämnden själv bör kunna besluta om.

Alternativ – återremiss till tekniska nämnden

Teknikförvaltningen har i kontakter fört fram att syftet med förslaget är att vissa tillståndshavare med till exempel vid skovsjukdomar emellan skoven inte behöver särskilt anordnade transporter och då skulle kunna förmås använda den allmänna kollektivtrafiken. Likställighetsprincipen medger dock inte föreslagen lösning. Ett alternativ att nå syftet är att öka egenavgifterna och skapa incitament. I så fall kan övervägas en återremiss till tekniska nämnden för en mera genomgripande översyn av avgiftsfrågan i syfte att skapa rimliga incitament i färdtjänsten (till exempel kostnad, reslängd och miljö) och minimera risken för överutnyttjanden (välfärdsbrottlighet – till exempel överdriva symtom, påverkan på intygsskrivare). På så sätt kan därmed möjligen skapas mer utrymme för den allmänna kollektivtrafiken att bli tillgängligare för fler och behovet av särskilt anordnade transporter minska.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Patrik Pettersson, chefsjurist, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsens utan eget yttrande med hänvisning till att fördjupad föredragning planeras till regionstyrelsens sammanträde 2025-10-23.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tekniska nämndens beslut 2024-06-17, § 133

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-12

RS AU § 248 Remiss. Betänkandet Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62)

Ärendenummer: RS 2025/1584

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen har mottagit remiss av betänkandet *SOU 2025:62 – Ansvaret för hälso- och sjukvården*. Remissvar ska lämnas senast den 31 oktober 2025.

Remissvaret har tagits fram i samarbete mellan regionstyrelseförvaltningen och hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Vårdansvarskommittén avråder från helt och delvis statligt huvudmannaskap men föreslår ett förstärkt statligt system- och finansieringsansvar inom vissa områden och minskad användning av riktade statsbidrag. Förvaltningarna välkomnar dessa intentioner men framhåller att Gotlands ö-läge kräver särskild hänsyn i styrning och resursfördelning. Utredningens simuleringar visar att Gotland vid ett helt statligt huvudmannaskap skulle riskera kraftigt minskade resurser (–13 %), vilket skulle få allvarliga konsekvenser för en jämlik och hållbar vård. Region Gotland uppmanar regeringen att utreda tre möjliga handlingsalternativ:

1. Ge Region Gotland ett ö-tillägg som möjliggör både det kommunala- och regionala uppdraget och som samtidigt stärker den civila beredskapen på det sätt Gotlands geografiska läge kräver.
2. Staten tar över ansvaret för den gotländska sjukvården.
3. Slå ihop hälso- och sjukvården på Gotland med en annan sjukvårdsregion med större befolkningsunderlag, för att bättre hantera de krav som Gotlands unika läge medför.

Bedömning

Förvaltningarna delar vårdansvarskommitténs bedömning om att avstå från helt och delvist statligt huvudmannaskap nationellt. Region Gotland stödjer intentionen om att stärka statens systemansvar men framhåller särskild hänsyn till ö-lägets unika förutsättningar i styrning och resursfördelning. Utredningen saknar en djupgående analys om en resursfördelning som är anpassad till Gotlands förutsättningar och de förväntningar som finns på Gotland utifrån uppbyggnaden av det civila försvaret.

Principiellt välkomnar förvaltningarna initiativ till ökad statlig styrning inom de utpekade områdena. I betänkandet är det otydligt hur ett övertagande av såväl systemansvar som finansieringsansvar ska ske, varför det också är svårt att

bedöma konsekvenserna av förslaget. Förslagen innebär ökad statlig styrning där regionerna fortsatt behåller verksamhets- och tillhandahållaransvar.

Förvaltningarna betonar i svaret att framtida förslag avseende kompetensförsörjning behöver ta hänsyn till regionernas olika storlek och förutsättningar. Vidare bör praktisk tjänstgöring för psykologer inkluderas i det fortsatta arbetet med utbildningsplatser. Luftburen ambulanssjukvård och sjuktransporter behöver ses som en integrerad del av vårdkedjan eftersom förändringar kan påverka både intensivvårdsresurser och landbaserade transporter. Gotland saknar möjlighet till landambulans till fastlandet vilket gör flygtransporter avgörande och ofta den enda länken till övriga Sverige.

Stärkta patienträttigheter välkomnas men förvaltningarna delar inte betänkandets förslag om utökade sanktioner. I stället föreslås att en verkningsfull väg är att identifiera utvecklingsområden och erbjuda verktyg för förbättring.

Förvaltningarna stödjer intentionen att stärka statens systemansvar men framhåller att det krävs särskild hänsyn till ö-läget i styrning och resursfördelning. Framtida ekonomiska modeller behöver kompensera för strukturella merkostnader. För att säkerställa en vård som är jämlik, tillgänglig och hållbar är samverkan mellan stat och region en avgörande faktor.

Därav föreslås fortsatt tre handlingsalternativ:

1. Ge Region Gotland ett ö-tillägg som möjliggör både det kommunala- och regionala uppdraget och som samtidigt stärker den civila beredskapen på det sätt Gotlands geografiska läge kräver.
2. Staten tar över ansvaret för den gotländska sjukvården.
3. Slå ihop hälso- och sjukvården på Gotland med en annan sjukvårdsregion med större befolkningsunderlag, för att bättre hantera de krav som Gotlands unika läge medför.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras Josefine Strandängers, ekonomicontroller, regionstyrelseförvaltningen.

Johan Malmros (C) yrkar att handlingsalternativ två och tre, gällande att staten tar över ansvaret för den gotländska sjukvården och att slå ihop hälso- och sjukvården på Gotland med en annan sjukvårdsregion, stryks från yttrandet.

Filip Reinhag (S) yrkar avslag till Johan Malmros (C) yrkande. I detta instämmer Saga Carlgren (V).

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget ställningstagande med hänvisning till att redaktionella ändringar görs i underlaget.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros (C) yrkande och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss. Socialdepartementet SOU 2025:62 Volym 1 & Volym 2 Ansvar för hälso- och sjukvården inkom 2025-06-25

Yttrande daterat 2025-10-23

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-18

RS AU § 249 Ansökan om dispens från reglerna om dygnsvila i Allmänna Bestämmelserna (AB) § 13. Räddningstjänsten

Ärendenummer: RS 2025/1839

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar om dispens från reglerna om dygnsvila i Allmänna bestämmelser § 13, för Räddningstjänsten i Region Gotland i enlighet med tidigare beslut från Arbetstidsnämnden, 2024-07-25, för att säkerställa samhällets ansvar för liv och hälsa, egendom och miljö beviljas.

Sammanfattning

Bestämmelserna i Allmänna bestämmelser (AB) förändrades 2023 och anpassades till de skyddsregler som finns om minsta dygnsvila i EU:s arbetstidsdirektiv. Detta efter att EU kommissionen uppmärksammade att det fanns brister i avtalet avseende reglering av dygnsvila.

Eftersom det handlar om att säkerställa ett lagstadgat minimiskydd är det inte möjligt att komma överens om eller besluta om avvikelser från de avtalade bestämmelserna om dygnsvila på lokal nivå.

Räddningstjänstverksamhet kan i vissa fall behöva dispens mot bakgrund av samhällets ansvar att vid olyckor eller överhängande fara för olyckor säkerställa ett skydd för liv och hälsa, egendom och miljö. För räddningstjänster som sökt och fått beviljat dispenser efter den 18 april 2024 kan den högsta ledningen hos den lokala arbetsgivaren fatta besluta om dispens i samma eller mindre omfattning som den tidigare dispensen.

Räddningstjänsten behöver fortsätta arbetet med att byta arbetsschema då dagens schema har för långa arbetspass. Eftersom EU-kraven påverkar alla räddningstjänster i landet, sker en stor del av arbetet med att ta fram nya arbetsscheman i samarbete inom svensk räddningstjänst. Gemensamt för de nya schemana är att flexibiliteten minskar vilket i sin tur troligen kommer innebära ett ökat personalbehov för att täcka planerad frånvaro som semester och sjukfrånvaro.

Eftersom räddningsverksamhet inte kan detaljplaneras kan man i vissa fall behöva dispens mot bakgrund av samhällets ansvar att vid olyckor eller överhängande fara för olyckor säkerställa ett skydd för liv och hälsa, egendom och miljö.

Dispens kan beviljas under förutsättning att arbetsgivaren prövat alla möjligheter att bemanna verksamheten i enlighet med reglerna i AB eller aktuell bilaga och gjort bedömningen att ett undantag är nödvändigt för att

uppfylla verksamhetens behov med rådande bemanning. Det är strikt verksamhetens behov som styr möjlighet till dispens.

Dispensen ska tillämpas restriktivt. För räddningstjänster som sökt och fått beviljat dispenser efter den 18 april 2024 kan den högsta ledningen hos den lokala arbetsgivaren fatta beslut om dispens i samma eller mindre omfattning som den tidigare dispensen. Det gäller för en period av max 12 månader åt gången. Sådant lokalt beslut ska inrapporteras till Arbetsnämnden.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att ny dispens beviljas i enlighet med tidigare beslut från Arbetsnämnden, 2024-07-25, för att säkerställa samhällets ansvar för liv och hälsa, egendom och miljö.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Arbetsnämndens beslut 2024-07-25
Regionstyrelsen 2023-12-13, § 445
Dispensansökan
Protokoll från MBL-förhandling med Kommunal
Protokoll från MBL-förhandling med Ledarna
Riskbedömning
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-19

RS AU § 250 Förstudie utökat kioskutbud på Visby lasarett

Ärendenummer: RS 2022/1530

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen avskriver ärendet.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen fick i juni 2022 i uppdrag att tillsammans med övriga berörda förvaltningar genomföra en förstudie i syfte att klargöra förutsättningarna för att eventuellt etablera en utökad kioskverksamhet på Visby lasarett, förslagsvis i foajén. Frågan har varit aktuell innan dess, men inget uppdrag har lagts. Ärendet har pausats utifrån det rådande ekonomiska läget.

Regionstyrelseförvaltningen har handlagt ärendet genom samberedning med teknikförvaltningen och hälso- och sjukvårdsförvaltningen, och gör tillsammans bedömningen att en förstudie inte bör genomföras.

Att förbereda för en etablering av kioskverksamhet i foajén skulle behöva relativt stora investeringar i form av ombyggnationer av lokalerna. Uppskattad investeringskostnad uppgick vid en tidigare utredning 2018 till 2,5 mnkr. Summan förväntas vara högre idag utifrån uppgång i materielkostnader. En ombyggnation skulle också vara mer komplex och omfattande än tidigare bedömning.

Vidare är Region Gotlands totala investeringsbehov betydligt större än avsatta budgetmedel. Behoven finns också inom områden som bedöms ha högre prioritet, däribland lagstadgad verksamhet.

Under den tid som förflutit sedan uppdraget lades har tillgång till kioskvaror på akutmottagningen förbättrats genom att en automat för självbetjäning har installerats. Detta var ett av de identifierade behoven i samband med att uppdraget gavs.

Bedömning

Utifrån den gemensamma beredningen av ärendet bedömer regionstyrelseförvaltningen att en förstudie inte bör genomföras och att ärendet bör avskrivas.

Att förbereda för en etablering av kioskverksamhet i foajén på Visby lasarett skulle behöva relativt stora investeringar i form av ombyggnationer i lokalerna. Uppskattad investeringskostnad uppgick vid en tidigare utredning 2018 till 2,5 mnkr. Summan förväntas vara högre idag utifrån uppgång i materielkostnader. En ombyggnation skulle också vara mer komplex och omfattande än tidigare bedömning.

Vidare är Region Gotlands totala investeringsbehov är betydligt större än avsatta budgetmedel. Behoven finns också inom områden som bedöms ha högre prioritet, däribland lagstadgad verksamhet.

Den investering som krävs innebär att Region Gotland skulle behöva ta ut en hög hyra från den entreprenör som ska driva verksamheten. Bedömningen är att intresset på marknaden skulle vara litet för att driva verksamheten genom upphandling.

Under den tid som förflutit sedan uppdraget lades har tillgång till kioskvaror på akutmottagningen förbättrats genom att en automat för självbetjäning installerats. Detta svarar till viss del upp mot de behov som föreligger.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-11

RS AU § 251 Uppdrag. Handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention

Ärendenummer: RS 2024/1124

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Region Gotlands handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention 2026–2030 samlar och riktar regionens arbete för att främja psykiskt välbefinnande och förebygga ohälsa. Planen omfattar alla nämnder och regionägda bolag och ersätter tidigare separata planer rörande psykisk hälsa och suicidprevention. Framtagandet av denna handlingsplan görs utifrån uppdrag från regionstyrelsen 2024-03-27, § 94 att återkomma med en enhetlig handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention.

Handlingsplanen bygger på aktuell kunskap och analyser, både regionala och nationella och utgår från regeringens nationella strategi *Det handlar om livet* (2025). Även andra styrdokument har väglett arbetet, bland annat folkhälsopolitikens målområden samt omställningen till god och nära vård och den nya socialtjänstlagen. Handlingsplanen är också ett verktyg för att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin *Vårt Gotland 2040*, särskilt målet om ett tryggt och inkluderande samhälle med jämlik och jämställd hälsa. Genomförandeprogrammet *Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland*, beskriver prioriterade insatser 2023–2027 för social hållbarhet utifrån den regionala utvecklingsstrategin. Särskilt relevant är målet att ”Psykiskt välbefinnande är jämlikt fördelat”.

Handlingsplanens struktur syftar till att ge läsaren en fördjupad förståelse för varje fokusområde, samt insikt i det breda spektrum av faktorer som påverkar den psykiska hälsan. Vid utformningen av aktiviteter utifrån handlingsplanens insatser är det viktigt att denna kunskapsbas beaktas, för att säkerställa bästa möjliga effekt och fortsatt utveckling av arbetet.

Arbetet med att ta fram handlingsplanen har under processens gång bedrivits och förankrats i befintliga nätverk och forum såsom koncernledningsgruppen, operativ samverkansledning och internt samverkansforum social välfärd. Utöver detta har andra diskussioner förts i andra grupperingar med personer med specialistkompetens inom olika områden. Det har bland annat handlat om samtal specifikt kring folkhälsa, suicidprevention, livsmiljöer, arbetsgivaransvar och digitala medier i skolmiljö. Brukarmedverkan har kunnat ske genom kontakt med NSPH Gotland (Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa).

Bedömning

Psykisk ohälsa är en av vår tids stora folkhälso- och samhällsutmaningar. Genom insatser som bidrar till en trygg uppväxtmiljö, fullföljd utbildning, tillgång till arbete, social gemenskap och hälsosamma levnadsvanor, kan Region Gotlands verksamheter stärka förutsättningarna för ett ökat och mer jämlikt psykiskt välbefinnande i den gotländska befolkningen. Att stärka faktorer som bidrar till psykiskt välbefinnande genom hela livet ger människor större handlingsutrymme, ökade möjligheter att uppnå sina mål och stärkt förmåga att hantera svårigheter som uppstår i livet. Bedömningen görs att Region Gotlands handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention 2026-2030 är ett viktigt verktyg och stöd, i det dagliga arbetet och den långsiktiga utvecklingen, för att för att främja ett hållbart psykiskt välbefinnande på Gotland.

Regionstyrelsen föreslås besluta att regionfullmäktige antar Region Gotlands handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention 2026-2030.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att insatserna i handlingsplanen hanteras inom ram för ordinarie lagstiftning i verksamheterna. Inom vissa fokusområden har det förtydligats att föreslagna insatser tar avstamp i lagtext som återfinns inom exempelvis både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att ett flertal av insatserna inte kommer att innebära en kostnadsökning då det handlar om förändrade och utvecklade arbetssätt, exempelvis i form utav ökad samverkan mellan och inom verksamheter. I de fall som ambitionshöjning avses kommer det sannolikt innebära kostnader och handlingsplanen blir ett underlag för fördelning av statsmedel riktade till psykisk hälsa och suicidprevention.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att barnperspektivet genomsyrar handlingsplanen. Det finns ett avsnitt som specifikt rör barn och unga men även i de andra avsnitten framkommer barns behov tydligt. Det handlar exempelvis om barns behov av främjande livsmiljöer, barns behov som anhöriga och barns behov i familjer med ekonomiska svårigheter. De insatser som föreslås bedöms vara i enlighet med barnets bästa och det som forskning och erfarenhet visar har betydelse för goda uppväxtvillkor och psykiskt välbefinnande.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att handlingsplanen lyfter fokusområden som är viktiga för både kvinnor och mäns hälsa och för både flickor och pojkars uppväxtmiljö och välbefinnande. Avseende fakta om suicid beskrivs en genusskillnad då män står för omkring två tredjedelar av alla fullbordade suicid vilket är en betydande skillnad som behöver uppmärksammas.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att insatserna i handlingsplanen inte har en specifik geografisk hemvist utan de syftar till ett ökat psykiskt välbefinnande i hela den gotländska befolkningen. Det avser skolfrämjande samverkan för elever på alla skolor, utifrån behov, för Region Gotland som arbetsgivare över hela ön, behov av mötesplatser både i Visby och i andra socknar med mera. Vad avser den geografiska placeringen av stöd- och behandlingsinsatser hanterar inte denna handlingsplan den frågan utöver två aspekter. Dels nämns att det pågår arbete med att starta upp familjecentrerat arbete utifrån öppna förskolor i Visby, Slite och Hemse. Dels finns insatser som är digitala, såsom digitala mötesplatser och digitala plattformar för hälsoinformation.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att denna handlingsplan inte i första hand avser klimat- och miljöfrågor och inte heller medför en belastning för klimatet. Det finns dock tydliga kopplingar mellan miljö och hälsa och det lyfts i området främjande livsmiljöer med fokus på att gröna miljöer och vistelse i naturen har positiv effekt på välbefinnandet.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Stefaan De Maecker, enhetschef, Sara Bergman, strateg och Eva Lindvall, samverkansledare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att redaktionella ändringar ska göras i underlaget samt att en fördjupad föredragning planeras till regionstyrelsens sammanträde 2025-10-23.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention 2026-2030. 2025-09-18
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-18

RS AU § 252 Friköp tomträtt Förrådet 5

Ärendenummer: RS 2025/1757

Sammanfattning

Ärendet utgår.

RS AU § 253 Förstudie gruppbostad och SÄBO

Ärendenummer: RS 2025/1108

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Startpromemoria för gruppbostad samt startpromemoria för SÄBO Gotland tas emot.
- Regionstyrelsen beslutar att godkänna startpromemorian avseende gruppbostad enligt LSS inom stadsutveckling Visborg.
- Regionstyrelsen beslutar att godkänna startpromemoria avseende SÄBO Gotland om att initiera ett exploateringsprojekt avseende del av Visby Artilleriet 1:33.
- Regionstyrelsen överlämnar till socialnämnden att ta vidare frågan om marktilldelning för fastigheten Björke Annex 1:30 till tekniska nämnden.

Sammanfattning

Socialförvaltningen (SOF) inkom 2023 med en beställning till samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF) som avsåg att lokalisera lämplig mark för uppförandet av gruppbostad enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Socialtjänstlagen (SoL). Samtidigt inkom en beställning om lokalisering av lämplig mark för uppgörande av ett nytt särskilt boende (SÄBO) för äldre. Båda beställningarna avser socialnämndens behov. För att utreda möjlig mark- och planberedskap initierades två separata förstudier. Förstudierna godkändes i socialnämnden 2025-09-17.

Mark- och exploateringsverksamheten har, inom ramen för dessa förstudier, utrett flera möjliga markområden och föreslår, i samråd med beställaren, två av dessa som lämpliga att besluta om lokalisering av gruppbostad enligt LSS respektive SoL samt att ett exploateringsprojekt avseende SÄBO Gotland ska initieras.

Stadsutveckling Visborg - Gruppbostad LSS alternativt SÄBO.

Inom stadsutvecklingsprojektet Visborg föreslås del av området Trombonen och Slagverket som möjligt lokalisering för antingen gruppbostad enligt LSS eller för ett SÄBO. Exploateringsområdet kan inrymma båda ändamålen men detta får effekter på Region Gotlands möjlighet att utveckla och sälja mark och därmed går Region Gotland miste om möjligheterna till att finansiera delar av utbyggnad av allmänna anläggningar genom exploateringsbidrag från extern part. Vidare redogör förstudierapporten avseende SÄBO andra möjliga, och lämpliga lokaliseringar, varför det, i samråd med beställaren och projektet Stadsutveckling Visborg, föreslås att gruppbostad enligt LSS är det ändamål som bör införlivas i det pågående exploateringsprojektet Trombonen och Slagverket.

Figur, illustration av förslag om möjlig utveckling Trombonen och Slagverket, Visborg

Gruppbostad SoL

För gruppbostad enligt SoL föreslås fastigheten Björke Annex 1:30 i Roma samhälle på mellersta Gotland. Fastigheten är sedan tidigare detaljplanlagd. Gällande detaljplan 09-BJÖ-184 anger markanvändning bostäder som får uppföras i två plan. Byggrätten anges till 20 % av fastighetens areal.

Figur, lokalisering av fastigheten Björke Annex 1:30 markerad i rött

SÄBO Gotland

I och med att Stadsutveckling Visborg föreslås för gruppbostad så framhåller mark- och exploateringsverksamheten och beställaren del av fastigheten Visby Artilleriet 1:33 som det mest lämpliga alternativet för uppförandet av ett särskilt boende.

Figur, möjlig utveckling av fastigheten Visby Artilleriet 1:33

Bedömning

I och med att Trombonen och Slagverket sedan tidigare är beslutat för exploatering och Björke Annex 1:30 är detaljplanerad bedömer förvaltningen att det för båda områdena finns goda förutsättningar att möjliggöra för uppförandet av gruppbostäder enligt LSS respektive SoL. Avseende SÄBO framhålls att det finns begränsad tillgänglighet på lämplig mark för ändamålet varför en fortsatt utveckling inom Artilleriområdet bedöms som det mest lämpliga och framkomliga alternativet för ändamålet. Regionstyrelsen föreslås därför besluta om att informationen i startpromemoria Gruppbostad och startpromemoria SÄBO Gotland tas emot och godkänns i de delar som avser exploatering inom Stadsutveckling Visborg och Visby Artilleriet 1:33. Vidare föreslås att regionstyrelsen överlämnar till socialnämnden att ta frågan om marktilldelning om uppförandet av gruppbostad enligt SoL inom Björke Annex 1:30 vidare till tekniska nämnden.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Enligt tekniska nämndens reglemente 2 § 1 ska tekniska nämnden förvalta och utveckla regionens vatten-, avlopps-, renhållnings-, hamn-, park- och gatuanläggningar jämte regionens samtliga fastigheter, inklusive inhyrda lokaler och enligt 2 § 5b besluta i ärenden om att utarrendera eller på annat sätt upplåta regionens fasta egendom. Eftersom förslag om lokalisering av mark för gruppbostad enligt SoL avser upplåtelse för en intern verksamhet, inom

befintlig detaljplan och inom del av fastighet som Region Gotland äger ska tekniska nämnden besluta i ärendet om marktilldelning.

Enligt regionstyrelsen reglemente ska styrelsen enligt 9 § 6 besluta i ärenden om exploatering varför förslag om lokalisering inom pågående stadsutvecklingsprojekt ska beslutas av regionstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut är upprättat i enlighet med gällande reglementen.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att förslag till beslut är förenligt med kostnader för Region Gotland som avser genomförandet av efterföljande exploaterings- och investeringsprojekt för att möjliggöra för uppförandet av gruppbestäder.

Investeringsmedel och driftmedel avseende Stadsutveckling Visborg och tillhörande exploateringsprojekt samt för exploateringsprojekt Artilleriet 1:33 äskas i exploateringsplan och budget och i miljö och byggnämndens och tekniska nämndens mål och budget. Investeringsmedel för uppförandet av gruppbestäder och SÄBO äskas via socialnämndens mål och budget.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Förslag till beslut är positivt ur ett jämställdhetsperspektiv.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att förslag till beslut avseende Björke Annex 1:30 är positivt ur ett landsbygdsperspektiv då det möjliggör för utveckling och arbetstillfällen på landsbygden.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ett byggprojekt medför en klimatpåverkan avseende framställande av material, transporter och för uppförandet av byggnader eller anläggningar.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Startpromemoria gruppbestad

Startpromemoria SÄBO Gotland

Socialnämndens beslut 2025-09-17

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-18

RS AU § 254 Klimatkontrakt 2025/2026 som del av satsningen inom Viable Cities

Ärendenummer: RS 2025/1241

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att fullständigt underlag i ärendet kompletteras till regionstyrelsens sammanträde 2025-10-23.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Mall Klimatkontrakt 2030

Introduktion och vägledande texter- Klimatkontrakt 2030

RS AU § 255 Tidsplan och fördjupad beskrivning av vattenuppdrag

Ärendenummer: RS 2025/1782

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen godkänns.

Sammanfattning

Regionstyrelsen fick vid sitt sammanträdet 2 september 2025 information gällande den särskilda händelsestab som arbetat under den ansträngda vattenförsörjningssituationen under sommaren 2025. Styrelsen fick också en lägesbild över nuvarande situation på VA-området samt planer för åtgärder på kort och lång sikt.

Regionstyrelsen beslutade vid sammanträdet att ge regionstyrelseförvaltningen ett uppdrag att återkomma till regionstyrelsen med en samlad bild av både Region Gotlands eget arbete med vattenrelaterade frågor och förutsättningarna för vattenförsörjning i hela det gotländska samhället, och utifrån målen i den regionala utvecklingsstrategin.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att uppdraget genomförs i mycket nära samarbete med främst teknikförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen och leds av en förvaltningsövergripande styrgrupp med bred kompetens.

Regionstyrelseförvaltningen avser att återrapportera löpande till regionstyrelsen fram tills att slutrapport kommer lämnas 31 mars 2026.

Bedömning

Uppdraget kommer under arbetet hållas samman av regionstyrelseförvaltningens regionala utvecklingsavdelning, men genomförs i mycket nära samarbete med främst teknikförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. Arbetet kommer ledas av en förvaltningsövergripande styrgrupp med bred kompetens.

Teknikförvaltningens uppdrag som huvudman för den allmänna VA-försörjningen är av naturliga skäl helt centralt.

Uppdragets bredd – att också ge en samlad bild av förutsättningarna för vattenförsörjning i hela det gotländska samhället – gör att Länsstyrelsen kommer att engageras i arbetet. Länsstyrelsen har ansvar för den regional vattenförsörjningsplanen. Den första planen, som togs fram 2018, kommer efter den revidering som för närvarande sker utgöra ett viktigt underlag.

Under normalår leder Länsstyrelsen också numera varje sommar en grupp med representanter för hela det gotländska samhället som löpande stämmer av aktuellt vattenläge och eventuella behov av åtgärder. Länsstyrelsen har också åtgärder kopplade till delåtgärdsprogrammet mot torka och vattenbrist

2022-2027, ett åtgärdsprogram framtaget av Vattenmyndigheten för Södra Östersjön.

Organisationen kring uppdraget kommer sannolikt inte vara helt statisk, eftersom förvaltningsstrukturen planeras att förändras den 1 januari 2026. Övriga förvaltningar kommer sannolikt engageras främst avseende beredskapsfrågor kopplade till vattenbrist, där ett slutresultat lämpligen kan vara en scenarioanalys.

Uppdragets ägare är regiondirektören, som också fastställer uppdragsdirektivet.

Regionstyrelseförvaltningen avser att återrapportera löpande till regionstyrelsen. Slutrapport är planerad till 31 mars 2026.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2025-09-02, § 327

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-16

RS AU § 256 Medborgarförslag - Förbjud gifter i hushållen som läcker till grundvatten och mark

Ärendenummer: RS 2024/2581

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2024-12-27 där förslagsställaren föreslår att Region Gotland ska upprätta en lista på vilka rengöringsmedel som ska tillåtas att användas på Gotland.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen föreslår regionstyrelsen att avslå medborgarförslaget med motiveringen att kommuner och regioner inte har rådighet att upprätta lokala/kommunvisa förbud för försäljning eller användning av kemtekniska produkter som uppfyller nationella krav och därmed är tillåtna att säljas på den svenska marknaden.

Tilläggas kan att flera olika miljömärkningssystem sedan länge har kriterier för bland annat just kemtekniska hushållsprodukter, vilket i hög grad har påverkat tillverkarna att miljöanpassa sina produkter. Kriterierna är inte statiska utan skärps återkommande. Många kommuner har därför sedan mitten på 1990-talet kunnat rekommendera sina medborgare att använda miljömärkta kemtekniska produkter.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att revideringar ska göras i underlaget utifrån arbetsutskottets inspel.

Ordförande ställer proposition på eget förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2024-12-27

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-18

RS AU § 257 Medborgarförslag - Informationstavlor

Ärendenummer: RS 2025/173

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget anses besvarat.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2025-01-20 där förslagsställaren föreslår att informationstavlorna utanför alla ruiner i Visby bör kompletteras med en skiss som visar hur ruinerna eller fornlämningen en gång sett ut innan den blev en ruin. Förslagsställaren föreslår att det skulle vara trevligt att informationstavlorna återskapar en bild av hur de sett ut under medeltiden och inte som idag enbart en bild på en ruin. Det vore fantastiskt att folk får se hur vackert Visby var i sitt ursprung menar man.

Kyrkoruinerna i Visby ägs av Statens fastighetsverk och det är den myndigheten som ansvarar för skyltningen vid ruinerna. Statens fastighetsverk är medlemmar i världsarvsrådet för Hansestaden Visby.

Region Gotlands världsarvssamordnare kommer att kontakta Statens fastighetsverk och lämna över förslaget på kompletteringar med skisser på informationstavlor till Region Gotlands kontaktperson för världsarvet Hansestaden Visby.

Bedömning

Det är inte Region Gotlands skyltar och organisationen kan därför inte göra en sådan komplettering av skyltarna utanför ruinerna. Förslaget är däremot helt i linje med världsarvsstrategins mål om att öka kunskapen om världsarvet hos medborgarna och ses därför som mycket positivt. Det är inte alltid det finns tydliga historiska belägg för hur fornlämningar har sett ut vilket kan försvåra möjligheterna att rita upp en bild av hur byggnaden en gång sett ut. Ägaren Statens fastighetsverk kan ta emot förslaget och avgör sen om det kan göras kompletteringar på informationstavlorna.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2025-01-20

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-15

RS AU § 258 Medborgarförslag - Differentiering av avgifter

Ärendenummer: RS 2025/1030

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget anses besvarat.

Sammanfattning

I ett medborgarförslag föreslås sammanfattningsvis att regionens avgiftsuttag för regionens service differentieras så att den som inte är betalar kommunalskatt (besökaren) i större omfattning bidrar till att täcka kostnaderna för den dimensionering av servicen som gruppen besökare ger upphov till.

Den fysiska person som var folkbokförd i kommunen den 1 november året före beskattningsåret är skyldig att betala skatt på förvärvsinkomsten till den kommunen/regionen. Enbart det förhållandet att någon inte betalar kommunalskatt till Region Gotland torde inte legitimera att negativt särbehandla vederbörande i avgiftshänseende.

Likabehandling kräver att lika avgift betalas för lika prestation. Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) tillåter dock under vissa omständigheter såväl särtaxa som säsongstaxa (se vidare 29–34 §§). Även bestämmelserna om renhållningsavgifter (27 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken) medger differentiering för att främja till exempel miljöhänsyn. Parkeringsavgifter är huvudsakligen till för att styra trafiken, vilket motiverar högre avgifter vid större efterfrågan.

Taxor består inte sällan av både fasta och rörliga delar. Avgifterna bärs i regel initialt av fastighetsägaren som i sin tur kan ta ut dem på hyran eller annan tjänst. En större andel rörliga avgifter kan skapa incitament för att minska konsumtion. Kan konsumtionen även mätas i realtid eller motsvarande, kan högre rörliga avgifter under en tidsperiod, säsongstaxa, och lägre rörliga avgifter under övriga året både bidra till minskad efterfrågan och till en rättvisare fördelning av kostnaderna för säsongsdimensioneringen. Rörliga avgifter kan å andra sidan anses som en osäkrare form av finansiering.

Regionen har således att beakta sådana frågeställningar vid konstruktioner av avgiftssystem/taxor. Med det sagda får medborgarförslaget anses besvarat.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-12

Medborgarförslag daterat 2025-04-06